

Forløbsplan til

FAKE NEWS

TEMA: Paneldebat: "Er fake news en udfordring for demokratiet?"

FAG: Tværfagligt projekt i dansk/samfundsfag

FORLØBET ER UDARBEJDET AF: Morten Hasselbalch (samfundsfaglærer) i samarbejde med dansklærere Anne-Mette Utzon Frank og Mathilde Lund Sinding.

FORLØBET INDDRAGER FØLGENDE KAPITLER FRA LIKE:

Del 4 "Mig og mine (mis)informationer":

- Kapitel 4.1 Fake news og informationskvalitet
- Kapitel 4.2 Spredning af fake news
- Kapitel 4.3 Gruppetænkning forstærker fake news
- Kapitel 4.4 Det postfaktuelle demokrati

ANTAL MODULER: Ca. 2 moduler á 90 minutter til forberedelse og ca. 1 modul (60 minutter) til udførelse af paneldebat

Forudsat viden

- Dansk (argumenttyper, retoriske virkemidler)
- Samfundsfag (demokrati, demokratiformer, postfaktuelle demokrati, mediers rolle i demokratiet, fake news, ekkokamre, kendskab til samfundsfaglige metoder)

FAGLIGE MÅL:

Dansk: Eleverne skal kunne

- udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst mundtligt, skriftligt såvel som multimodalt
- anvende centrale mundtlige fremstillingsformer (herunder holde faglige oplæg og argumentere for et synspunkt) med formidlingsbevidsthed
- demonstrere kendskab og forholde sig reflekteret til medie billedet i dag
- navigere, udvælge og forholde sig kritisk og analytisk til information i alle medier samt deltage reflekteret i og bidrage til digitale fællesskaber
- undersøge problemstillinger og udvikle og vurdere løsninger, hvor fagets viden og metoder anvendes, herunder i samspil med andre fag.

Samfundsfag: Eleverne skal kunne

- anvende og kombinere viden og kundskaber fra fagets discipliner til at undersøge den aktuelle samfundsmæssige problemstilling om fake news betydning for demokratiet
- anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestofområder der behandler demokrati og medier til at forklare og diskutere den samfundsmæssige problemstilling om fake news betydning for demokratiet.
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag (her med dansk)
- formulere faglige problemstillinger og indsamle, kritisk vurdere og bearbejde dansk og fremmedsproget materiale, herunder statistisk materiale, til at undersøge og diskutere problemstillingen om fake news betydning for demokratiet
- formidle faglige sammenhænge på en struktureret og nuanceret måde på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af fagets terminologi på et fagligt grundlag argumentere sammenhængende og nuanceret for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog.

Opgave til

FAKE NEWS

I skal deltage i en paneldebat med overskriften “Er Fake News en udfordring for demokratiet?”. I den forbindelse skal I forberede en kort tale med det formål at overbevise seerne om, at I har ret.

I skal tage udgangspunkt i kapitel 4 i bogen LIKE, som I skal læse i **samfundsfag** og/eller **dansk**. I skal i læsning af kapitlet sikre jer en forståelse af:

- hvad fake news er
- skala over informationskvalitet (zone 1, 2 og 3)
- hvordan fake news spredes, herunder kendskab til begreberne clickbait, propaganda, public service, meme og bots
- hvad der forstås ved gruppetænkning, herunder kendskab til begreberne bekræftelsesbias, blå løgne, tribalisme, overbevisningsekko, konspiration og mistillid
- forskellen på faktisk og postfaktisk demokrati
- hvad der menes med totalitarisme.

I selve opgaveforløbet suppleres med de anbefalede artikler (se næste sider). Når I læser artiklerne, læg da mærke til, om I her også får jeres synspunkts svagheder foræret, som kan bruges i argumentationens gendrivelse.

I **dansk** skal I arbejde ud fra retorikkens fem forarbejdningsfaser og jeres viden om argumentation. Desuden skal I inkorporere danskfaglige begreber (argumenttyper, retoriske virkemidler). I skal bruge jeres dokument fra samfundsfag, hvor I har fundet argumenter for og i mod paneldebattens overordnede spørgsmål.

FREMGANGSMÅDE OG PRODUKT

1. I bliver inddelt i fem grupper, som hver har en særlig funktion. Læs nedenfor.
2. I har to moduler til at forberede jer: et modul (90 minutter) i samfundsfag, hvor I får læst og gennemgået materialet (kapitel 4 i LIKE), og et modul (90 minutter) i dansk, hvor I får forberedt jeres funktion. Herefter er der 60 minutter til selve paneldebatten.

MODULET I SAMFUNDSFAG

1. I har forud for dagen læst kapitel 4 i LIKE. I grupperne skal I fordele begreberne listet her på siden mellem jer og forklare dem for hinanden. Spørg ind til hinandens gennemgang, og vær sikker på, at I har forstået begreberne.
2. Udvalg og læs 2-4 af nedenstående artikler. I kan i grupperne dele artiklerne imellem jer. Under læsningen skal I markere tekstens hovedsynspunkt og lede efter argumenter, der repræsenterer de to positioner. Som vist i nedenstående skema kan I med fordel skematisere de to positioner. I kan liste så mange argumenter, I kan identificere.

“Fake news er en trussel mod demokratiet”	“Fake news er ikke en trussel mod demokratiet”
Argument 1:	Argument 1:
Argument 2:	Argument 2:
Argument 3:	Argument 3:

ANBEFALEDE ARTIKLER

- [Rasmus Kern-Jespersen, 2018: “Fake News er ikke et problem i Danmark - men misinformation er”. I: mandagmorgen, 1. januar 2018.](#)
- Lea Korsgaard, 2018: [“Fake news er ikke problemet. Hvad er så?”](#). I: Zetland 18. januar 2018.
- Pierre Collignon, 2017: [“Er det danske demokrati truet af fake news?”](#). I: Politiken 20. april 2017.
- Pierre Collignon, 2018: [“Man skal se fake news som toppen af isbjerget i forhold til en større udfordring med misinformation.”](#). I: Rason.dk 9. februar 2018.
- Christian Bennike, 2017: [“Det er ikke fake news og ekkokamre, der har skabt den politiske uro, vi står midt i. Det er politik.”](#) I: Information 4. januar 2018.
- Rolf Hvidtfeldt og David Budtz Pedersen, 2018: [“Fake news’ får borgeren til at miste troen på sandheden.”](#) I: Information 20. januar 2018
- Jan Birkemose, 2017: [“Fake news er informationsforurening”](#). I: Politiken 22. april 2017.

MODULET I DANSK

ROLLER

Ordstyrer: I står for at præsentere dagens emne, inden selve paneldebatten bliver skudt i gang. I skal altså præsentere emnet i en lille tale og også kort skitsere polerne i emnet. Herudover skal I forberede en række spørgsmål, der kan holde debatten kørende, når den dør ud. Brug kassen med retoriske virkemidler og de 5 forarbejdningsfaser.

Reportere: I skal dække paneldebatten, så I kan lave et indslag til TV avisen. I skal altså tage noter fra debatten og lave en opsamling/nyhedsindslag, når debatten er slut. Når de andre forbereder deres del, inden debatten kører, skal I forberede en lille tale, hvor I præsenterer emnet, som jeres tv-indslag skal indledes med (efter debatten er afviklet). Brug kassen med retoriske virkemidler og de 5 forarbejdningsfaser.

Paneldeltager "Fake news er en trussel mod demokratiet": I skal være debatdeltagere og forberede en række gode argumenter, der understøtter påstanden om, at brugen og udbredelsen af fake news er en trussel mod demokratiet. Brug kassen med argumenttyper som skabelon for jeres argumenter – prøv at danne et argument for hver type. Brug desuden viden om retoriske virkemidler og de 5 forarbejdningsfaser.

Paneldeltager "Fake news er ikke en trussel demokratiet": I skal være debatdeltagere og forberede en række gode argumenter, der understøtter påstanden om, at brugen og udbredelsen af fake news *ikke* er en trussel mod demokratiet. Brug kassen med argumenttyper som skabelon for jeres argumenter – prøv at danne et argument for hver type. Brug desuden viden om retoriske virkemidler og de 5 forarbejdningsfaser.

Dommere: Med udgangspunkt i viden om den overbevisende argumentation skal I tage stilling til, hvem der har de mest overbevisende argumenter i debatten. I den forbindelse skal I undervejs i debatten notere alle argumenter, så I kan huske dem, når I efterfølgende skal vurdere de enkeltes kvalitet. Når de andre forbereder deres del inden selve debatten, skal I skrive en lille tekst om, hvordan man ved hjælp af argumentation kan virke overbevisende, samt hvad der afgør, om man vinder en debat. Brug kassen med argumenttyper, retoriske virkemidler og de 5 forarbejdningsfaser til at skrive jeres tekst.

VÆRKTØJSKASSEN I DANSK

De fem forarbejdningsfaser:

1. Inventio

Forberedelsesfasen (at samle stof og finde på – her besvares spørgsmålene *hvem, hvad, hvor, hvorfor – og hvordan* = argumentationen. Stoffet finder I i de artikler, som I har behandlet i samfundsfag)

2. Dispositio

Organiseringsfasen (jeres tale skal have en indledning, krop og afslutning)

3. Elocutio

Den sproglige udformning (nu skal I vælge sprog og stil – inddrag retoriske virkemidler og særlige argumenttyper)

4. Memoria

Udenadslæren (at huske talen. Her hjælper bl.a. gentagelser og treleddet struktur til at huske)

5. Actio

Fremførelsen (at fremføre talen, kropssprog m.m.)

Argumenttyper: årsag, tegn, klassifikation, generalisering, sammenligning, autoritet, det moderne/nye, motivation

Retoriske virkemidler: anafor, epifor, klimaks/tretrinsraket, antitese, apostrofe, retoriske spørgsmål, metafor, sammenligning, symbol.